

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

The Provincial Library
City

UKRAINIAN LABOR NEWS

CORNER PRITCHARD AVE.
& McGRUBOR ST.

Виходить два рази на тиждень — в середу і суботу. — Published semi-weekly — on Wednesday and Saturday.

WINNIPEG, MANITOBA,
CANADA.

PIK II. 1. 4. 67. СЕРЕДА, 6. ЖОВТНЯ 1920. WINNIPEG, MAN. WEDNESDAY, OCTOBER 6th, 1920. No. 67. VOL. II.

Новинки.

Большевики наступують здовж Коростенської залізної дороги.

ЛОНДОН, 4. жовтня. — Російський соювітський урядовий звіт з неїлі, який отримано тут нині по бездротнім телеграфі, доносить, що в районах Новогорода і Несвішу, на схід від рік Неману і Щари, продовжується боротьба.

"В районі Пінська йдуть бої на захід і південно-захід від Любена", каже звіт. "Ми ведемо наступ здовж Коростенської залізної дороги. Ворожі атаку на Староконстантинів зістали відперті".

Поляки і Литовці заклали перемир'я.

ЛОНДОН, 4. жовтня. — Нинішня депеша Райтера в Варшаві каже, що Польща і Литва заклали перемир'я.

Російські робітники стоять солідарно за своїм правительством.

МОСКВА, 2. жовтня. — Тут відчувається загально песимізм відносно висладо мирних переговорів в Ридзі між Поляками і большевиками. Робітники стоять однак солідарно за соювітським правительством, помімо загальною бажання мира.

З наближаючою ся зимою, положене воєнних плинників, які ждуть на поворот домів, стає шораз труднішим. Урядники кажуть, що правительству робити все можливе, щоб вкешити їх влізд домів, і заложило евакуаційні центри в Москві, Петрограді, Самарі і Катеринославі та кооперує з німецькою, австрійською та чехословацькою місіями, однак потрібно провізії, одержі і медичини та транспортційних средств.

Большевики признають втрату Лід і Барановичів.

ЛОНДОН, 1. жовтня. — Нинішня большевицька бездротна депеша признає втрату Лід і вилеський губернії і евакуацію большевиками стації Барановичі. Комунікат сповідає також про дальшу завзвту боротьбу з військами генерала Врангеля на полудні.

Соювіти хочуть закласти мир.

ПАРИЖ, 30. вересня. — Депеша, яка надійшла сюди з Варшави говорить, що Адольф Йоффе, шеф соювітської мирної делегації в Ридзі, одержав інструкції від соювітського правительтва прийняти всі польські мирові услива без ріжниць які би вони не були. Тільки одного услива соювітське правительтво не приймає, і мєнно домагання цілковитого або й частинного розоруження червоної армії.

Махно зулчив ся з Врангелем.

КОНСТАНТИНОПІЛЬ, 5. жовтня. — Війська ген. Врангеля в полудневій Росії зулчили ся з "армією" українсько-го шефа" Махна. Зулка наступила в селі Сімелініковій, на полудневий схід від Катеринославу.

Половина населення Польщі без хліба.

НЮ ЙОРК, 1. жовтня. —

Каблеграма, яку одержало вчера тутешне польське урядове бюро закупна від польського міністра харчів, сповідає, що майже половина Польщі є без збіжя і рілльничих знарядів наслідком наступу большевицьких військ і наслідком слідуючого відтак наступу польських армій на схід.

Сказано також, що Польща взагалі не мала сего року доброго урожаю наслідком поганой погоди.

Польська кавалерія заняла Новгород Волинський.

ВАРШАВА, 1. жовтня. — Польська кавалерія, яка оперує на Волині, поступила в полуднево-східним напрямі і заняла Новгород Волинський.

Троцький про воєне положеніє і червону армію.

БЕРЛІН, 1. жовтня. — Бездротна депеша, яка наспіла сюди говорить, що соювітське правительтво починає звертати свою увагу в сторону американсько-японських відносин.

— Троцький, соювітський комісар, війни заявив, що між Японією з Америкою росте сильний антагонізм.

Відносно політики Злуч. Держав до большевизму, Троцький звернув увагу на завдану комісаром заграничних справ Чичеріна. "В нашій соювітській політиці ми завсігда старали ся виминати шовіністичні симпатії або антипатії та національні упредження", говорив Троцький.

Злучені Держави проти зносин Китаю з Росією.

ВАШІНГТОН, 2. жовтня. — Міністерство заграничних справ розпочало формальне обговоренє з другими державами китайсько-російських відносин. В виду того, що Китай прийняв пропозиції соювітської Росії, Злучені Держави, опираючись на своїй ноті до італійського правительтва в російській справі, заявляють ся проти угоди між Китаєм і соювітською Росією.

Соювітське правительтво Росії вислало ще в цвітні ноту до Китаю, в якій заявляло, що зрїкає ся всіх прав і спеціальних привілеїв від Китаю, який був зобовязаний ще за царату виплачувати Росії по \$3,325,000 річно "боксерського" відшкодованя.

Від часу поваленя царського режиму, Китай виплачував суму царському амбасадорови в Пекіні, князеви Кудашеву. Тепер китайське правительтво заявляло Кудашеву, що більше не признає його як російського представителя і приказало йому опустити Китай.

Аліганти відказали Чехам позичку.

ПРАГА, 1. жовтня. — Др. Гетовец, чехо-словацький міністер торговлі, заявив робітничій депутатції, що в краю є пшениці, яка вистарчить тільки на два місяці. Чехословацька не має ніяких заграничних заставів, отже не може надіяти ся кредиту. Франція обіцяла позичити 150 мільонів франків, а Злучені Держави 8

мільонів доларів, однак коли соювітські війська зближали ся до границі Чехословації і ситуація в краю стала непевною, обі згадані держави відмовили ся дати позичку. Злучені Держави заявили відкрито, що стан центральної Європи не вказував на нічо доброго на будуччину.

Італійські робітники і пані підписали угоду.

МІЛАН, 3. жовтня. — Вчера підписано тут в присутності префекта Мілану Люсігнольного остаточну угоду між властителями і робітниками, яка, сподіють ся, поладить спір, який повстав ізза занятя промислових заведень металевими робітниками.

Рух за перебранем контролю над італійськими банками.

ЛОНДОН, 30. вересня. — Між банковими робітниками в Італії зачав ся рух за перебранем контролю над фінансовими інституціями в тім краю, — доносить телеграма з Риму до "Сентрал Нюс".

Страйк в Паві.

МІЛАН, Італія, 30. вересня. — В Паві вийшли на страйк робітники всіх тамошних індустриальних заводів наслідком непорозуміння щодо платні за роботу, довершену в часі окупації фабрик робітниками.

Італійське військо силою відбирає у селян королівські землі.

ЛОНДОН, 30. вересня. — Простори землі, які належать до італійського короля і були забрані бідними селянами, зістали відобрані при допомозі війська. Багато селян ранено а двоє убито. В обороні забраних земель брало участь около 2,000 селян.

Ленін пятає італійських зрадників пролетаріату.

БЕРЛІН, 29. вересня. — Соціалістична часопись "Фрайгайт" напечатала заяву Леніна відносно італійських провідників робітничих мас в металевій індустрії. Ленін називає так званних соціалістичних послів Дарагону, Тураті і Модігалія зрадниками італійського пролетаріату.

"Фрайгайт" напечатала також статью написану Леніном в московській "Правді", в якій говорить ся:

"Випадки в Італії мусять отворити очи навіть найбільше упертому і недовірливому, що Тураті, Модігалія і Дарагона пішли саботажем проти революції в Італії в хвиль, коли революція почала дозрівати".

В обороні соціалістів, котрі пішли проти інтересів італійського пролетаріату і допомогли італійським капіталістам відискати назад фабрики, виступила буржуазна італійська преса, особливо "Джорналь де Італія", заявляючи, що згадані соціалісти тільки сповнили свій патріотичний обовязок відносно італійського пролетаріату, бо не допустили до руйні своєю країну.

Японія предсказує нову світову війну.

ТОКІО, 30. вересня. — Японська часопись "Нородзу" пише слідуюче про теперішнє світове положенє:

"Велика світова війна мала

знищити війни раз на завжди, однак тепер показує ся, що цілий світ спалахне новою війною.

Ангійська імперія є загрожена ситуацією в Ірландії, Египті і Індії.

Ся ситуація є о много поважнішою чим деякі політики уявляють собі. Ситуація в Австралії шораз більше американізує ся.

Америка може стати другою Німецькою, бо американський імперіалізм і дояризм є причиною неприязни до Америки в ціім світі.

Все те є спричинене тим фактом, що світова війна тільки заострила та захламніла, яка довела в 1914 р. до світової катастрофи".

Ангійський новедіст Велс в Петрограді.

ЛОНДОН, 3. жовтня. — Бездротна депеша з Москви доносить, що до Петрограду прибув англійський новедіст Т. Г. Велс, котрого привітали делегата російських письменників на чолі з Максимом Горьким.

У відповідь на привітні промови Велс заявив, що він не сумнівається в тім, що Росія є напередодні світлої будучности, однак що російський і британський характери дуже ріжняться і що обидва народи не можуть осягнути своїх цілей тим самим методом.

"Ваша дорога" — подає так депеша з Москви його слова — "йде до комунізму, наша — до колективізму".

Звірства Сербів над Черногорцями.

ВАШІНГТОН, 27. вересня. — В департаменті стейту одержано копію звіту черногорського міністерства заграничних справ про жорстокий спосіб, в який зулчала ся сербська окупаційна армія над черногорським населенем. Черногорські власти розсідали докладно ту справу після відступлення сербських військ.

У звіті сказано, як Сербі грабили черногорські оселі, як заставляли Черногорців підпалювати власні хати та як Черногорці гинули відтак в полумях тих хат. Женщин і дітей сербські жовнири засилали роями пчіл; жєнщинам завязували в спідницях котів, яких відтак били, виставляючи таким робом свої жертви на страшні муки.

Хлопців вшлали за волосє, або зануряли по очі у воді. Мушци запрягали до возів замість коний і убивали. Замкнені в тюрмах не доставали ніякого корму часами і по десять днів. Тіла замордованих Черногорців лишали на дорогах і уліцях на жир собакам.

Комісія, яка переводила слідство в тій справі, передавала около сто свідків, між ними кілька жертв, яким вдало ся втечи з рук озвірілих Сербів.

Зрїст радикалізму в Польщі.

ВІДЕНЬ, 27. вересня. — Польська Партія Соціалістична на недавній своїй конференції розколотась. Майже третя часть членів виконавчо-

го комітету прилучила ся до нової фракції, котра хотій не є комуністичною, однак відносить ся дуже ворожо до сторонництва Пілсудського і Дашинського.

Польська кавалерія заняла Новгород Волинський.

ВАРШАВА, 1. жовтня. — Польська кавалерія, яка оперує на Волині, поступила в полуднево-східним напрямі і заняла Новгород Волинський.

Троцький про воєне положеніє і червону армію.

БЕРЛІН, 1. жовтня. — Бездротна депеша, яка наспіла сюди говорить, що соювітське правительтво починає звертати свою увагу в сторону американсько-японських відносин.

— Троцький, соювітський комісар, війни заявив, що між Японією з Америкою росте сильний антагонізм.

Відносно політики Злуч. Держав до большевизму, Троцький звернув увагу на завдану комісаром заграничних справ Чичеріна. "В нашій соювітській політиці ми завсігда старали ся виминати шовіністичні симпатії або антипатії та національні упредження", говорив Троцький.

Злучені Держави проти зносин Китаю з Росією.

ВАШІНГТОН, 2. жовтня. — Міністерство заграничних справ розпочало формальне обговоренє з другими державами китайсько-російських відносин. В виду того, що Китай прийняв пропозиції соювітської Росії, Злучені Держави, опираючись на своїй ноті до італійського правительтва в російській справі, заявляють ся проти угоди між Китаєм і соювітською Росією.

Соювітське правительтво Росії вислало ще в цвітні ноту до Китаю, в якій заявляло, що зрїкає ся всіх прав і спеціальних привілеїв від Китаю, який був зобовязаний ще за царату виплачувати Росії по \$3,325,000 річно "боксерського" відшкодованя.

Від часу поваленя царського режиму, Китай виплачував суму царському амбасадорови в Пекіні, князеви Кудашеву. Тепер китайське правительтво заявляло Кудашеву, що більше не признає його як російського представителя і приказало йому опустити Китай.

Аліганти відказали Чехам позичку.

ПРАГА, 1. жовтня. — Др. Гетовец, чехо-словацький міністер торговлі, заявив робітничій депутатції, що в краю є пшениці, яка вистарчить тільки на два місяці. Чехословацька не має ніяких заграничних заставів, отже не може надіяти ся кредиту. Франція обіцяла позичити 150 мільонів франків, а Злучені Держави 8

Ленін пятає італійських зрадників пролетаріату.

БЕРЛІН, 29. вересня. — Соціалістична часопись "Фрайгайт" напечатала заяву Леніна відносно італійських провідників робітничих мас в металевій індустрії. Ленін називає так званних соціалістичних послів Дарагону, Тураті і Модігалія зрадниками італійського пролетаріату.

"Фрайгайт" напечатала також статью написану Леніном в московській "Правді", в якій говорить ся:

"Випадки в Італії мусять отворити очи навіть найбільше упертому і недовірливому, що Тураті, Модігалія і Дарагона пішли саботажем проти революції в Італії в хвиль, коли революція почала дозрівати".

В обороні соціалістів, котрі пішли проти інтересів італійського пролетаріату і допомогли італійським капіталістам відискати назад фабрики, виступила буржуазна італійська преса, особливо "Джорналь де Італія", заявляючи, що згадані соціалісти тільки сповнили свій патріотичний обовязок відносно італійського пролетаріату, бо не допустили до руйні своєю країну.

Японія предсказує нову світову війну.

ТОКІО, 30. вересня. — Японська часопись "Нородзу" пише слідуюче про теперішнє світове положенє:

"Велика світова війна мала

Зрїст радикалізму в Польщі.

ВІДЕНЬ, 27. вересня. — Польська Партія Соціалістична на недавній своїй конференції розколотась. Майже третя часть членів виконавчо-

го комітету прилучила ся до нової фракції, котра хотій не є комуністичною, однак відносить ся дуже ворожо до сторонництва Пілсудського і Дашинського.

Нова група видає свою власну часопись в Варшаві під назвою "Нова Польща".

В одній з послїдніх чисел проголосила свою програму. Нова група виступає проти польського наїзду на соювітську Росію і Україну, як також проти невилічної залежності зглядом аліянтського капіталу і приязних відносин з кривавим диктатором Угорщини, Гортим. Члєни сеї групи заявляють себе за революцією в Польщі і за злукою з європейським пролетаріатом. Вона находит найбільше поперте між робітниками в Варшаві, Домброві і Лодзі.

"Клясовий Союз Рілльних Робітників, який числить поверх 100,000 членів, є під контролем комуністів котрі ведуть свою роботу нелегально.

Польськй білий терор.

"Соціалдемократ", головний орган лотиської соціал-демократичної партії розказує докладно про білий терор польських біловардійців над населенем Білої Руси підчас окупації її земел.

"Польські окупаційні війська на Білій Русі тероризували тамошнє населєне до той степени, що не лише карали карою смерти бунтуєчє ся населєне, але робили з таких окаяій формальне свято. В Мінську розстріляно шодня від 7 до 10 осіб. Екзекуції відбували ся в білий день. Призначених на розстріл проваджено перше по всіх вулицях міста, запрошуючи на сей пиріцкаву "публику", а відтак відпроваджено жертви на передмістє Романовку, де їх масово розстріляно. Польський білий терор шалів по всій території Білої Руси аж доки не прийшли соювітські війська, котрі прогнали панських наїздників".

Міжнародна конвенція машиністів піддержує Соювіти.

РОЧЕСТЕР, Н. Я., 30. вересня. — 1,119 голосами „проти 716 відбуваюча ся тут конвенція Міжнародного Союзу Машиністів відкинула сьгоднішню популудні резолюцію, яку предложив один делегат з Вашингтону, Д. К., а в якій поставлено домаганє, щоби уважнїти три резолюції, прийняті вчера, які заступили Українці і Росіяни.

Другий мітінг в Вінніпегу в справі несєня медичної помічі соювітським републикам.

Минувшій неділі, дня 3. жовтня, відбув ся в салі Українського Робітничого Дому в Вінніпегу міжнародний робітничий мітінг в справі несєня медичної помічі Соювітській Росії і Радянській Україні. Промовляли на мітінгу: т. Г. Б. Кори — по англійськи, т. М. Попович — по українськи і т. Б. Девяткін — по російськи. Предсідателем т. В. Н. Колісник. На медичну поміч соювітським републикам зложили зібрані \$528.00. Більшість присутних робітників були Українці і Росіяни.

ПРЕДСТАВЛЕНЯ В УКР. РОБІТНИЧИМ ДОМІ

В СУБОТУ, 9-го ЖОВТНЯ
Драматично-Співачий Кружок Укр. Роб. Дому
— відіграє —
одну з найкращих драм славного укр. артиста з співа-
ми і танцями в 4-ох діях М. Л. Кропивницького п. н.

"ГЛІТАЙ АБО ПАВУК"
Ціни місць: 75, 50 і 35 ц.

Рівнож приготує вєсу комедію "Дячиха".
Слідить за оголошенями.

В СУБОТУ, 16. ЖОВТНЯ, С. Р.
Тов-о ім. Т. Г. Шевченка з Брукленд
відіграє прєгарну драму п. н.

"ПІМСТА ЖИДІВКИ"
Рівнож приготує драму "Вихрєст".
Слідить за оголошенями.

Тикети на всі представлєня можна купити вчаснїше
в Укр. Робітничім Домі.

UKRAINIAN LABOR NEWS
 Published semi-weekly by
 The Ukrainian Labor News Ass'n
 cor. Fritchard & McGregor Sts.,
 Winnipeg, Man.
 Subscription \$4.00 a year.
 Telephone: St. John 1465

"УКР. РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 виходить два рази в тиждень
 за редакцією Володимирів
 Українських Робітничих Вістей.
 Передплата \$4.00 на рік.
 Редакція за оголошення не відповідає.
 Редакція рукописів не зберігає.
 Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
 cor. Fritchard & McGregor Sts.,
 Winnipeg, Man.

ПОГУЛЯЛИ СОБІ.

В попередньому числі "У. Р. В." було подано за львівською "Громадською Думкою", як то петлюрівські банди в Галичині, "йдучи з Калуша на ліній Дністра погуляли собі по дорогах".

Гуляючи сеї банди зазнали на собі різні місцевості наддніпрянської України минулого року, коли то петлюрівські банди з одної сторони, а денкінські та махнівські з другої — наступали на Київ "гуляючи собі по дорогах".

Страшні були наслідки сеї гулянки: десятки тисяч невинного мирного населення, в великій більшості старики, жінки і малолітні дівчата, пало жертвою сеї погромницької гулянки петлюрівських, махнівських та денкінських банд. За сими бандами прийшла на Україну білогвардійська Польща, котра своїми оргіями в Житомирі, Києві і інших містах України "перегуляла" навіть петлюрівськ-денкінські банди.

Нарешті дружини червоноармійські вийшли з України і вогнем розбились банди білої Польщі з України, а разом з поляками втікають також під проводом Павленки денкінсько-петлюрівські недовбитки.

Галичина, яка від початку світової війни пережила гулянку царських опричників і австрійських жандармів, стає ареною гулянки для польських білогвардійських сатрапів.

Підчас переходів царських опричників зазнало населення Галичини на своїх спинах царських нагаїв, розстріляв, зазнало того режиму, під яким цілими віками стогнало 180 мільйонів населення царської Росії. Вигнавши з Галичини царські війська, австрійські війська та жандарми вкинули цілу країну шибеницями, бо на розстріл шадили патронів.

Нарешті по милості "демократичної" Франції прийшли до Галичини гадерівські білогвардійці і своїм зєлізним обсягом задушили все те, що остало ще живим після царських нагаїв та розстрілів і австрійських шибениць. Здавалося, що вже даліше йти нікуди.

Аж ось прийшли "наші", "рідні", петлюрівсько-павленківські банди і "йдучи" пугуляли собі по дорогах". Так погуляли, як Галичанам еше і не снило ся. Кров стине в жилах читаючи в старокрестьянських часописах про ті звірства, які доповнюють петлюрівсько-павленківські банди над нещасним населенням Галичини.

Сам кровавий угорський Гортій може їм позавидувати.

Втіваючи від гніву працюючих мас України, Петлюра, при допомозі військ польської Польщі, перевозив насильно мобілізацію у всіх українських селах.

Петлюра змобілізував у нас всіх мужчин у віці від 18 років. Коли ж прийшла більшовицька червона армія, то всі змобілізовані Петлюрою новобранці почали втікати з армії Петлюри кажучи: "Мій брат, мій батько в червоній армії, а я піду його стріляти".

Підчас втечі багато з них зістали застрілені петлюрівцями.

Цілі пі відітали втікали і еднали ся на Підкарпатю з селянськими повстанцями і йшли проти поляків. "Український Прапор" з 22 вересня доносить, що полишивши ся з Петлюрою і Павленком банди "складають ся з дуже неперевних елементів", які говорять не по українськи тільки здебільшого по російськи.

Нема сумніву, що тепершні петлюрівські банди складають ся з самих ріжнородних погромницьких елементів, але се не перешкадає ріжним українським "патріотам на гуляках", як там в Європі, так і по сей бік океану, величати се погромницьке збіговисько "українською армією", таксамо як Врагелєві не перешкадає називати свої банди "російською армією".

Опинивши ся з сими погромницькими бандами в Галичині, прославлений українською жовтою пресою як національний герой, командант сїх петлюрівських банд, Павленко, насамперед заряджує насильну мобілізацію галицького населення, закликаючи його йти бити ся проти своїх братів селян і робітників України, обороняючи свого найбільшого ворога польську шляхту.

Колі ж не осягнув бажаних успіхів, то дозволяє своїм "молодим" "погуляти" і сї "молоді гуляють". Від іхної гулянки нещасні галицькі села йдуть з димом. Міста і села Галичини вкривають ся трупами мирного населення, трупами старих мужчин і жінок. Десятитілі дівчата-діти падають жертвою насильства, найогиднішого, найбрутальнішого звірячого насильства петлюрівсько-павленківських безкарних банд.

Колі пісудсько-петлюрівські банди зруйнували Київ, Бобруйськ, Мінськ; коли вони падали українські села, грабували і убивали селян; коли вони своїми декретами заставляли українських селян доглядати на потіху звірячим інстинктам іхній армії своїх святової війни пережила гулянку царських опричників і австрійських жандармів, стає ареною гулянки для польських білогвардійських сатрапів.

Колі пісудсько-петлюрівські банди зруйнували Київ, Бобруйськ, Мінськ; коли вони падали українські села, грабували і убивали селян; коли вони своїми декретами заставляли українських селян доглядати на потіху звірячим інстинктам іхній армії своїх святової війни пережила гулянку царських опричників і австрійських жандармів, стає ареною гулянки для польських білогвардійських сатрапів.

Колі пісудсько-петлюрівські банди зруйнували Київ, Бобруйськ, Мінськ; коли вони падали українські села, грабували і убивали селян; коли вони своїми декретами заставляли українських селян доглядати на потіху звірячим інстинктам іхній армії своїх святової війни пережила гулянку царських опричників і австрійських жандармів, стає ареною гулянки для польських білогвардійських сатрапів.

Колі пісудсько-петлюрівські банди зруйнували Київ, Бобруйськ, Мінськ; коли вони падали українські села, грабували і убивали селян; коли вони своїми декретами заставляли українських селян доглядати на потіху звірячим інстинктам іхній армії своїх святової війни пережила гулянку царських опричників і австрійських жандармів, стає ареною гулянки для польських білогвардійських сатрапів.

Колі пісудсько-петлюрівські банди зруйнували Київ, Бобруйськ, Мінськ; коли вони падали українські села, грабували і убивали селян; коли вони своїми декретами заставляли українських селян доглядати на потіху звірячим інстинктам іхній армії своїх святової війни пережила гулянку царських опричників і австрійських жандармів, стає ареною гулянки для польських білогвардійських сатрапів.

Колі пісудсько-петлюрівські банди зруйнували Київ, Бобруйськ, Мінськ; коли вони падали українські села, грабували і убивали селян; коли вони своїми декретами заставляли українських селян доглядати на потіху звірячим інстинктам іхній армії своїх святової війни пережила гулянку царських опричників і австрійських жандармів, стає ареною гулянки для польських білогвардійських сатрапів.

Колі пісудсько-петлюрівські банди зруйнували Київ, Бобруйськ, Мінськ; коли вони падали українські села, грабували і убивали селян; коли вони своїми декретами заставляли українських селян доглядати на потіху звірячим інстинктам іхній армії своїх святової війни пережила гулянку царських опричників і австрійських жандармів, стає ареною гулянки для польських білогвардійських сатрапів.

Колі пісудсько-петлюрівські банди зруйнували Київ, Бобруйськ, Мінськ; коли вони падали українські села, грабували і убивали селян; коли вони своїми декретами заставляли українських селян доглядати на потіху звірячим інстинктам іхній армії своїх святової війни пережила гулянку царських опричників і австрійських жандармів, стає ареною гулянки для польських білогвардійських сатрапів.

Колі пісудсько-петлюрівські банди зруйнували Київ, Бобруйськ, Мінськ; коли вони падали українські села, грабували і убивали селян; коли вони своїми декретами заставляли українських селян доглядати на потіху звірячим інстинктам іхній армії своїх святової війни пережила гулянку царських опричників і австрійських жандармів, стає ареною гулянки для польських білогвардійських сатрапів.

спіневих устах жінок і десятилітніх дівчат.

І кажуть далі, що коли чорна хмара відступила — на стратованих заґумінках лежали трупи українських мужиків, бездушно валяли ся поганьблені, знасильовані тіла українських дівчат.

На колишніх руїнах лишилася ще більша руїна!"

Ось маєте еше один взірєць будови "української держави". Тих, котрих по милості "диктаторів" та "отаманом" Січових Стрільців добивають петлюрівські банди в Галичині, але добивають і їх батьків, матерів та братів, насильдують їх естер, жінок і десятилітніх дітей.

"Рвав ся голос на спіневих устах жінок і десятилітніх дівчат.

І... коли чорна хмара відступила — на стратованих заґумінках лежали трупи українських мужиків, бездушно валяли ся поганьблені, знасильовані тіла українських дівчат."

Се робила освітана, ослаблена чорносотенною українською пресою — петлюрівська "армія".

І таке робило ся не лише в Ямниці, Войниліві та в Лисцї. Такі погроми робили ся в цілому ряді сі і міст. Про погроми петлюрівських банд в інших селах та містах Галичини, той-же самий львівський "Вперед" з 8. вересня пише:

"До погрому в Войниліві та в Лисцї насліді вісти ше про погроми, які улажували деякі частини петлюрівських військ в Букачівцях, Єзуполї, Болшівцях, Бурштинї, Галичї і Устю Зеленому."

Вчєрашня "Chwila" приносить такі вісти про насильство деяких петлюрівських відділів в Букачівцях: 1) кравця Юду Мульбїгата зарубано на смерть, 2) рабїнови Хаймаїлєсови розбито голову і обробовано його за те, що скрив своєю доньку, 3) змасакеровано Куппера, Гельбера, Голера, Маркфельда й Фінкельштайнову, 4) насильдую дівчата, а в одному випадковї знасильдую матір і доньку, 5) забирають живий і мертвий інвентар.

З нежидівського населення побито жіноку одного священика.

Місцеві люди кажуть, що більшовики, які прийшли до Болшівцев, захували ся цілком поправно, а як відходили — населєне тремтіло перед надходячими петлюрівськими відділами".

Звинувачення буде тут писати про те, що виписувала укр. контрреволюційна преса на більшовиків, називаючи їх розбишаками, грабїжниками і подібними назвами, не жаїючи при сїм як найчорніший фарб. І от маємо нині еше одні як найкращі докази, які відносять ся до цивільного населення. Іменю самий петлюрівський "Вперед" виразно каже, що більшовики, які прийшли до Болшівцев, захували ся цілком поправно, а як відходили — населєне тремтіло перед надходячими петлюрівськими відділами".

Той хто має уха, нехай чує! Колі по відходї більшовиків наступили ослаблені патріотичною зграєю петлюрівські банди, то населєне галицьких сі і міст тремтіло від страху. А тремтіти йому було чоґо. Про се говорять слїдуючі факти:

нево 7 осіб, насильдую 33, зроблено шкоди на 16 мільйонів марок.

В Галичї забито 4, ранено 2, насильдую 15 осіб.

В Марїєполї забито 3, ранено 18, насильдую 4 жінок і 5 дівчат, зроблено шкоди на 1½ мільйона марок.

В Єзуполї ранено 5 осіб, шкоди на 4 мільйони марок.

В Станїславовї забито 2, ранено 5 осіб.

Подрібний спис і протоколи має Жидівська Національна Рада.

Аналогічного звїдомлення з продиноких сі і Покути, де орда не менше крїваво гуляла, покищо ше не маємо.

("Вперед" з 11. вересня.)

В сїм звїтї Жидівської Національної Ради не подано жертв погрому в Войниліві, Лисцї і Богатих інших місцевостях. Не подано в нїм також числа жертв найбільшого і найстрашнішого погрому в селї Ямниці, де після гулянки петлюрівців, "на стратованих заґумінках лежали трупи українських мужиків, бездушно валяли ся поганьблені, знасильовані тіла українських дівчат."

Так на населєно України і Галичини збиткуєт ся наймит есеїстичного капіталу, джєра шляхетської Польщі і герої української патріотичної зграї — Петлюра. Так мєстїт ся він на мирному населєно за свої невідчі статї коронованим ослєм України. Та вина в сїм не одного лиш Петлюри. Вина за ті погроми на Україні і Галичинї, за ту невинно проляту кров старців і жінок, за ганєбні насильства над малими десятилітніми дівчатками падає також і на тих, хто співав і співає сїм петлюрівським бандам — "осанна". Волинець.

ВІД НАЦІОНАЛІЗМУ ДО КОМУНІЗМУ.

(Докїченє.)

4. Бойові курїні революції.

Швидкий зрїст есеїстичного руху в Чехословаччинї не стільки виявив ся в обраню більшости соціалдемократї до парламенту, скільки в поширеню комуністичних впливів поміж соціалдемократїєю, і в поглибленю революційних відчувань чехословачького робїтництва. Як би сильною не виглядала соціалдемократія, але вона все одно не посулаб ні на один крок справу революції, а то ї гирше: навіть як би революція ї занялась, то вони постарались би ї пригасити, бо така є природа соціал-угодовїц, опортунїстів і примирєнцїв, а до них якраз і належить нинїшня більшїсть чеської Соціал-Демократичної Партії.

Але в самїй партії утворилось вже від давна комуністичне крило, саме така лївїця, яка виникла по всіх соціалістичних організаціях: відолого свїта. З Росії приїхав першїу товариш Муня, який почав провадити революційну роботу головно в промисловому Кладнї, але не поминуючи і інших паланок країни.

Позатим і в самих нїдрах партії вже прокинув ся революційний настїрї і ціла богата подїями й пригодами сучасна обстанова утворювала ї підсилювала комуністичну фракцію в с. д. партії, тобто, бойовий курїнь революції: одночасно її керовник.

Чеські соціалдемократи творили коалїцію (блєк) з буржуазними партіями, тобто робили те саме, що ї наші українські соціалпатріоти. Буржуазія піднесла гулєт з приводу пропаґанди комунїстів. Як не було неприємно, але с. д. мусїли скорити ся буржуазії ї погодити ся на арешт Мунї, яражаючи ся навіть на обурєне робїтництво.

Після останніх виборів "до парламенту, державною машиною, а власне, парламентом опанували соціалдемократи, тобто "жовті" соціалїсти на чолї з Тусаром, і тоді, щоб хоч у чоґу-небудь відрїзнити ся від своїх буржуазних колеґ, товариш-міністер,

соціалдемократ Тусар випустив комунїста Муня з тюрми.

Та се не, припїнило інших заходів чеських шовїністів. Підчас одного віча на зєлізницї, на Муну напала чорносотенна банда лєґіонерів і мало його не збила. На шастре робїтників - зєлізничників на стації почули про се, хутко прибігли ї уратували його від смертї.

Не так давно приїхав з совітської Росії, де їздив на студії, т. Шмераль і повернувши переконаним комунїстом, прилучив свою роботу до праці Мунї ї агїтації ї пропаґанди ідеї радянської рєпублики поступила велїтенським кроком наперед. Сила лївого крила (комунїстичного) зростає швидко. З'являють ся свої органі "Свобода" в Кладнї, ї тижневик "Соціалні Демократи" в Бернї, видаваний зєлізничниками.

Депутати парламенту ї сенатори комунїсти гуртують ся в окрему фракцію в лонї соціалдемократї ї підготовляють момент і ведуть пропаґанду за знищенє парламентів і за провадженє диктатури пролетарїату.

5. На передодї повалєня соціалпатріотів.

Фактом є, що чеська соціалдемократія стоїть на передодї свого заґину. Чеські комунїсти до сьогодня ше не кинули рядів с. д. партії, а лише творять там меншїсть, яка гуртуєт ся в лївому крилї. Вони певні, що момент переемоґи наближаєт ся, і що за який час вони захоплять прївїд цілої партії. Вони волють краще взяти до своїх рук усю машинерію партії, всю прєсу і фонди.

Вони опинились в такому прибіжжю стовищу, як українська партія соціалїстів революціонерів перед IV зїдом в маю 1918 року, коли лївий напрям в рядах членів переважив опортунїстів і коли лїві (комунїсти) захопили цілий центральний комітет.

Чеські товаришї осягнули більшї успіхи, ніж французький комітет III Інтернаціоналу, який провадїть боротьбу проти крутив "відбулітників" і вєе має нї своїмю бої більшє третини членства всїєї Фр. Соц. Партії.

Чехословаччина має сильну соціалдемократію, яка в своїй масї, цілим гуртом переходить до комунїстів. Відбуваєт ся той самий процес, що в Німеччинї, тільки без посередництва незалежників. Економїчна скрута заостроє ключову боротьбу ї штовхає пролетарїат на шлях революції, а се відмінюване прелєтарської воли відбуваєт ся в рядах і лавах соціалдемократїї.

Чеські комунїсти чекають на майбутній вересневий конгрєс партії. Там буде або захоплено всю партію, або зміниє лївїця виїде з лона соціалдемократїї ї утворить окрему комунїстичну партію. Вони мають вєдкі надї вчинити те саме, що комунїсти Італії, які мають тепер цілу італійську соціалїстичну партію під своєю кермою.

Але крім сеї лївїцї, в самїй соціалдемократії працює зовсім окремо комунїстична партія, яка не входить до соціалдемократїї. Вона складаєт ся з ріжних анархїстичних відламків, синдикатів і декого з колишних чеських націоналїстичнїїв ї провадїть свою роботу під кермою поета Зоненшайна. Се здебільшого люди з тєбору так званої трудової інтелїгенції і їхній вплив єрде мас робїтництва є дуже незначний.

Вересневий конгрєс має сказати, за чоґо стоїть чеська соціалдемократія — за Трєтїй Інтернаціонал чи за вїдбулітників (що волють створити четвєртий Інтернаціонал, але, щоб він був такий, як другий). Вони вже нині вїстїпували з другого Інтернаціоналу ї тов. Немец вже тепер не лишав ся серед Вандєрвєльдів ї Гюїсмансїв у Женєві, як то було в минулому році в Люцернї.

По розв'язаню питання про вїступ чеської с. д. до III Інтернаціоналу ї ся комунїстична

партія інтелїгенції зїлєт ся з комунїстами, що працюють з Мунєю ї Шмералєм ї утворять єдину комунїстичну партію Чехословаччини.

6. Німєцька Чехія.

Становище німєцького пролетарїату в Чехословаччинї є богато відношеня опрєдєлюєт ся до певної мїри їхньою колишньою пїналежнїстю до панської нації в старій Австрії. Німєцькі робїтники не були в тїй мїрї захопленї ентузіазмом від успіхів своєї буржуазії, вони не покладали на неї таких надїв і не сподївали ся нічоґо нового від німєцької держави. Навпаки, чеський пролетарїат, приґнєблений німєцькою буржуазією Австрії, пїдавав ся оманї, що рїдїйша і ближше сподївана чеська держава з чеською буржуазією буде не тим, чим була німєцька чужоземна буржуазія. Чеський робїтник схамєнув ся ї з розчарованєм побачив, що своя чеська буржуазія, свій чеський "штат" є по сутї те саме, що чужинєцька австрійська держава ї австрійська буржуазія. Німєцький робїтник в Чехії не розчарував ся від чеського "штату", бо не був очарований, як чеський робїтник; отруїне зїлє німєцького націоналізму,

та ше ї такого острого націоналізму, як то буває у приґнєченого народу, — не моґло зачаклувати його до ступєня розумового задубїня, оґже не було від чоґо ї прокидаєт ся.

Ось чоґу в німєцькій Чехії робїтники були прихильнїйші ідеям революції, а соціалдемократи лєкше прийняли принципї Комунїстичного Інтернаціоналу. Але, розумїєт ся, той помилув би ся, хто-б єрдумав, що серед Німїцїв в Чєхах є менше опортунїстів, і що їхні впливи в партії цілком зникли. Німєцькі соціалдемократи проти участї в коалїційному мїністерствї зовсім не через свою революційні принципї, а через свій опортунїзм і націоналізм. Вони, як типові мїщани, станули на ґрунтї розв'язки національного питання в рамках буржуазного ладу, без скасованя капїталїстичної системи виробництва. Се є чистий опортунїзм і виходячи з опортунїзму, вони якраз і поробили ся революціонерами... проти чеського буржуазного штату.

Німєцькі комунїсти в Чехії мають своїм завданєм очїстити свою комунїстичну групу від опортунїстів і угодовїцї подібного ґатунку ї згуртувати навколо себе лише справжнїх інтернаціоналїстів.

З початком мая сього року німєцькі комунїсти в Чєхах пїд проводом тт. Кребіха ї Гана, вїдали так званий крайчеський мїніфєст за Комунїстичний Інтернаціонал, за радянську владу-ї проти участї в правительствї. Але се ше не нагнало німєцьких опортунїстів в ряди комунїстів. Вони дуже охочо вїступують проти участї в правительствї, бо все одно вони творять в Чехії меншїсть і нїжкої участї ї не пропонують. Вони лїото поґлядають на чеську буржуазну державу, так само як російські соціал-революціонєри ї меншєвики поґлядали на українську ї ї лїото критикували. Вона їм брїдка, бо є чеською чи, українською, а своя національна німєцька чи російська хоч брїдкїйша, та все рїдїйша та мїльїша.

На серпневому конгрєсї німєцьких комунїстів у Карлсбадї має вїдбути ся наґнанє цих панків-націоналїстів з партії.

Другим найважнїйшим завданєм німєцьких комунїстів в Чехословаччинї буде злитє їхнїх організацій до єдної партії з чеськими комунїстами.

Звал чеських угодовїцїв, пїдупад німєцьких опортунїстів, економїчна скрута, заострене клєсової боротьби, зріст комунїстичної течії в масах пролетарїату ї майбутня організація єдиної комунїстичної партії — все се провадїть до соціалїстичної революції в Чехословаччинї.

Gregory.

Жінки Російської Революції.

(Спогади чеського лєґїонїста М. в Сибїрї).

...Ми йшли вперед. Кругом нас був спокій, не було нїґде ї слїду більшовиків. Несподївано нас заскочив вогонь машинного карабіна. В вїду того, що кулі перелїтали над нами ї стрїляне було перериванє, ми доґадали ся, що той, що оперує карабіном, мусить бути що тільки новоспеченим стрїльцем. Але незабаром я побачив, що се була жінка.

Я заатакував її з боку і вїзвав щоб пїдала ся; але вона замїсть вїдповїди, стрїляла далше. Пробити жінку баґнетом вїдавало ся менї дуже немудрим і дїятого я вдарив її дерев'яним кїнциєм карабіна, щоб унеможливити ї дальшу аґію. Вона зарїгнувши ся трохи, стрїляла далше. Тодї не маючи нїшої ради, я вдарив її сильнїше і забрав до невої. Колі вїдак ми були занятї битвою, вона доґадала наших ранєних.

Після битви хлопці почали радити ся, що з нею зробити. Декоتری почали давати її проєкти... — за страшнї, щоб ї можна було повторити. Побачивши, що нема жартів, я закричав: "Нї, хлопці, радше по-моїм трупи, чим сповнїте свої проєкти!"

Проминуло кілька днів, а вона чеє така була з нами. Я непокоїв ся нею, бо годї було пїльнувати її цілий час. Нарештї я запровадив її перед нашого команданта і зарпотоував, що вона бажє опїкувати ся нашими ранєними. Одначе розказ був, щоб позбутї ся її якнайкорше і то без огляду на те в який спосіб.

Взявши з собою двоє жовнїрів, я наказав їм, щоб були готові, бо маємо провадити її через лїс, а вони мають йти за нами і в вїдповїднїх мїсцях повинні вистрїляти до неї, але так, щоб вона перед тим нічоґо не пїдзїрївала. Жінцї я приказав зібрати ся, бо пїде зі мною.

"Я знаю, що думаєте зробити зі мною" — вїдзвала ся з дївно спокійним усміхом — "я знаю, що готовите ся замордувати мене".

"Я таки зараз заперечив, доказуючи ї, що їдемо на партадо.

В лорозї, щоб вїдвернути пїдзїрїнє, я старав ся говорити з нею через цілий час. Наґло за нами дав ся чути звук вїдтягання курків. Вона вїдвернула ся скоро, заговорила зі спокійним усміхом: "А бачиш, я знала добре, що вєдете мене на розстріл" — а обернувши ся до хлопцїв, вїдкрила свою грудь і сказала: "Стрїляйте, мене можете забити, але моєї ідеї — нїколи!"

Я задержав і не мїг вїдати розказу стрїляти. Передїмною стояла невенча російська жінка, з котрої сила переконаня зробила свята, а я... я прїєщї мав помагати російському народовї?..

— Вернїт ся, хлопці — ви не повинні сеґо робити!

НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШОСТИ.

(Український і польсько-жидівський досвід.)
(Стаття Н. Рафеса в "Житті Ізраїля.")

(Докінчене.)

2. ПОЛЬСЬКО - ЖИДІВСЬКІ ВЗАЄМИНІ В СВІТЛІ У- КРАЇНСЬКОГО ДОСВІДУ.

Ріжниця в політичних
настроїх.

1. Наслідком довгої історично-утвореної політичної й культурної відокремленості життя жидівських народних мас від істотної побіди з ними польської культури, відокремленості, заостреної за останні десятиліття зростаючим з господарного тертя антисемітизмом, кожної критичної хвилі в політичній життю Польщі мусить неминучо вибухнути зовнішню виросла на ґрунті цієї відокремленості ріжниця в політичних настроїх польських і жидівських мас.

В польській народній масі, в тім числі і в пролетаріаті, польським комуністам доведеться ся числити ся з піднесеним "самостійницьким" настроєм, з недовірею до всього, що має зв'язки з російським комуністичним центром, недовірею, котре лише повільно й дуже болочо зникає в значній мірі в залежності від гнучкості й обережності тактики, котру мусять усвоити і польські і російські комуністичні центри.

В жидівській народній масі комуністи стирнуть ся з протилежним явищем, зі змаганням ігнорувати місцевий польський варшавський комуністичний центр. Для маси жидівського пролетаріату і спроторизованого міщанства се буде стихійною відповіддю на ненависний антисемітизм державного польського центра дореволюційної доби, при чім значна частина се маси довший час по старому шукатиме спасення в сімично-англійській Палестині, лише поволі в залежності від перебігу громадянської війни примиряться ся з соювіською властю.

Для маси жидівського пролетаріату ся тенденція ігнорувати польського центра буде йти побіч з природним тягінням і прихильністю до російського комуністичного центра, які почали ся ще від 1904 року і лише зміцнили ся, з одного боку, жовтневою революцією і революційною ролюю Москви в Інтернаціоналі, а з другого — безпробітною польською реакційною дійсною.

Ся ріжниця в політичних настроїх мас буде довго заважати виробленню єдиної пролетарської лінії своєю чергою буде впливати на несвідому маси в напрямі зміцнення польсько-жидівської незгоди й роздільності.

Оскільки комуністична політика в Польщі, узгаляючи бачення досвіду України і стремлячи до якнайбільшої неутраляції міщанських і гнатьських елементів польського народу, котрі довго підтримуватимуть контрреволюцію в Польщі, муситиме (розуміють ся в залежності від розвою революційних подій в цілій Европі) лише повільно й обережно посувати наперед утворення спільних і єдиних для Росії й Польщі центрів, остільки задачею всіх комуністів Польщі в цілі утворення єдиної тактики і змигнення внутрішніх національних сутічок мусить бути як найбільше "вирівнюване" настрої польських і жидівських пролетарських мас. А се можна осягнути відповідним зміцненням і заостренням агітації й пропаганди на обох мовах і як найчастішими спільними виступами під "вирівнаними" гаслами, встановленням єдиного лише комуністичного центра, спільного для жидівських і польських робітників.

Необхідна прискорена ліквідація окремих жидівських політичних центрів, існування котрих може лише консервувати ріжницю політичних настроїх жидівських і польських робітничих мас і підтримува-

ти розвій антисемітизму. Не обхідне як найскорше підпорядковане всієї політичній практиці директивам єдиного політичного центра, при персональній збудованню котрого обовязково треба ввести до складу його осіб, спосібних узгалянити революційний настрій жидівських пролетарських мас.

Роль жидівських робітничих мас.

2. Жидівські пролетарські й спроторизовані війною маси в Польщі, де обидві столиці (Варшава й Лодзь) мають до 30 проц. жидівського населення, у Варшаві до 350, а в Лодзі до 200 тисяч осіб, покликані грати дуже значну ролю в розвою польської революції. Як би великою не була провідна й рішача роль заосередоченого в великих промислах польського пролетаріату для всього комуністичного руху, було-б величезною помилкою, а одночасно загрозувало-б і великими несподіванками занедбуване такою великою стихійною силою, як рух жидівських мас, готовий викликати небажані явища, коли його не ввести до відповідного русла.

Необхідно отже негайно побороти поширене серед польських комуністів зневажливе відношене до руху жидівського пролетаріату. Не організація, збудована на простій гегемонії "пануючого пролетаріату", й ігнорванне всього польського, а вперте змагане постійно узгаляняти вагу й революційні можливості обох галузей пролетарського руху в Польщі найкраще сприяє перемозі революції.

3. Знищене війною господарче жите Польщі неминучо вело до загнеллі дрібного промислу, де заосередочували ся жидівські пролетарські маси. Несконцентровані, розпорошені, без часті практики спільних з польським пролетаріатом виступів постійно, під впливом з одного боку антисемітизму, а з другого — відокремленої політичної й фахової організації, тісно сполучені з жидівським міщанством, жидівські пролетарські маси легко переймають ся націоналістичною ідеологією.

Те-ж знищене господарче питання, неперезиті лінії польської політичної самостійності, нахобна антисемітська агітація і та-ж відокремленість від життя жидівської пролетарської маси утворює основу для просякнення в маси польського пролетаріату антисемітських і польонізативських тенденцій; рівнож шкідливих для комуністичного руху.

Сей націоналізм однаково підтримується ся як гаслом "самостійності Польщі", висунутим на терше місце, так і агітацією за утворенням окремої "автономної жидівської організації" й заостренням тертя на ґрунті язикових ріжниць серед пролетаріату.

Боротьба проти націоналізму є основою задачею для комуністів Польщі.

Боротьба проти господарської відокремленості.

4. Необхідно немилосердно бороти ся проти останків господарської ізольованості жидівських робітничих мас, яку підтримується ся глибоко закоренілим звичаєм святкувати суботний день, а також практикою окремих польських і жидівських фахових спілків (в теорії се відкидається ся і польськими й жидівськими робітничими організаціями).

І польські і жидівські соціалісти підходили до питання про суботний відпочинок однокором. Польські соціалісти робили помилку, ігноруючи історичне походжене сього свята, яке пустило глибокі коріння і використовувало ся в процесі революційної боротьби жидівськими робітниками;

вони просто гадували з самої постанови сього питання, а одночасно самі в своїй праці мусили занадто навіть чуливо прислухати ся до впливів клерикальних католицьких традицій в польським пролетаріаті. — а жидівські соціалісти обмежували ся виставленням вимоги "права святкувати суботу", себто обмежували ся одним лише політичним протестом проти явно-антисемітських змагань польських і російських груп, котрі бажали забороною суботного відпочинку нанести рішучий удар жидівському середньому промислову та ремеслі і торговлі.

Господарський розгром середнього дрібного промислу в Польщі під теперішню пору робить необхідною в інтересах самої жидівської маси пропаганду повного зречення ся від суботного відпочинку для доступу до висших форм праці і для тісного сполучення з рухом польського пролетаріату. Тепер ся пропаганда значно легша. "Зречення ся суботного відпочинку мусить стати одним з гасел агітації жидівських комуністів".

І польські і жидівські соціалісти нічого не зробили для боротьби проти існування національно-розмежованих профсоюзів (фахових спілків). Се шкідливе явище є наслідком багатьох причин; почасти відокремлене існування польської й жидівської соціалістичної партії; почасти існуванням у Польщі партійних профсоюзів; почасти-ж плодом збудованого спілків не в основі підприємств (фабрик, заводів і т. д.), а на основі професій, занять, що веде до надзвичайного роздроблення спілків.

Гаслом усіх комуністів в Польщі мусить бути утворення єдиних робітничих класових продукційних, виробничих спілків, обхоплюючих всіх робітників даної галузі виробу незалежно від національності, спілків формально безпартійних, обслуговуючих робітників на обох мовах: польській і жидівській.

5. Необхідно ліквідувати зневажливе і навіть погіршливе відношене в рядах навіть зорганізованих польських робітників і партійних працівників до жидівської мови, відношене, перенесене до пролетарського осередку з буржуазно-шовіністичної, ідеології польської реакції і з кругів жидівської асиміляційної плетократії "мойжевого закону", котрі з погордою відносять ся до мови робітників жидівської маси. Виключивши з партійної агітації заклики до асиміляції жидівських робітничих мас, польські комуністи мусять, узгаляючи досвід, пристосовувати свою працю до той обставини, що на жидівській мові виступає уся жидівська робітничая маса Польщі, що тільки на сій мові можна внести в широкій масі комуністичну пропаганду, що широка шкільно-просвітна діяльність як серед дорослого, так і серед доростаючого покоління можлива лише на жидівській мові.

Маса жидівських робітників при побіді пролетаріату мусить реально відчувати дійсну переміну. Жидівська мова мусить отримати справжнє призначення влади в усіх областях культурної праці. Коли замість буржуазної свободи друкую соювіська власть передає пролетаріатові всі засоби для масової пропаганди в інтересах його визволення, то й жидівський пролетаріат на завтра після визволення мусить одержати таку саму широкую комуністичну пресу, яку тепер має жидівська буржуазія, котра широко користується ся жидівською мовою.

Одночасно-ж необхідно рішучо і від самого початку відкинути всі розмови нерозумних, хоча може бути й ліричних політиків, про встановле-

не так званої "Юдеї-Польщі". Числячи ся зі складністю розвою революції і в цілях найбільшої неутраляції контрреволюційних тенденцій в польським селянстві й міщанстві, необхідно від самого початку без усяких вагань призначити польську мову державною мовою з усіми випливаючими звідси виводами у відношеню адміністрації і т. п.

Окремі апарати для задоволення потреб національної меншости.

6. Зорганізовані круги жидівського пролетаріату в Польщі узгаляняли досвід національно-персональної автономії на Україні і вже тепер знаходять ся на шляху повного зречення ся від бундівської вимоги автономії.

Як при збудованню партійної організації, так і соювіського апарату основною задачею мусить бути змагане до найбільшого зближення польських і жидівських робітничих мас. Але ухилиючи ся від усього того, що може зміцнити відокремленість, необхідно одночасно пристосувати апарат до обслуговування жидівської робітничої маси на її рідній мові.

Соювіська практика Р.С.Ф.С.Р. випрацювала вже такі форми апаратів, які містять в собі групи інструкторів у кождім органічній відділі народного комісаріату освіти для кожної національної меншости як в центрі, так і в місцях, діяльність котрих об'єднується ся національною комісією кожної національної меншости в Наркомпросі і місцевим відділі народної освіти, але одночасно провадять ся по директивам кождого підвідділу Наркомпросу і в найтіснішій злуці з ним.

Особливі апарати треба створити і в партійній організації, при чім тут, числячи ся з необхідністю переходових форм для облегчення жидівським робітникам процесу відречення ся від колишніх тісних звязків з окремими організаціями, доведеться прийняти на перший час і в рядах польської комуністичної партії мати окремі жидівські секції для ведення праці на жидівській мові, як се було колись в П. П. С.

В СОВІТСЬКІЙ РОСІЇ.

Економічна відбудова в Соювітській Росії.

"Економическая Жизнь" пише: В багатьох губерніях центральної області і над рікою Волгою побудовано цілу сіть збіжних шпіхлірів (елеваторів). Будова вже поступила вперед на 85—95%. В районі Саратов побудовано 6 шпіхлірів, що можуть помістити від 400.000 до 2.000.000 пудів збіжжя; в районі Воронеж — Тамбов побудовано 5 шпіхлірів з об'ємом від 400.000 до 750.000 пудів; в районі Симбірск—Пенза — 7 шпіхлірів з об'ємом від 750.000 до 2.000.000 пудів; в заволжянським районі — 8 шпіхлірів з об'ємом до 3.000.000 пудів; окрім сих — в Москві — 2 1/2 мільйонів пудів; Котляск — 1 мільйон пудів; Рибінськ — 3 мільйон пудів.

Новий технічний університет в Смоленську, 27. серпня. (Роста). — З Москви під дають 20. серпня доносять: В Смоленську отворено нову політехніку. Вона заосередочена в потрібні річи і має відповідні професорські сили. Отворено там спеціальні курси для мілітарної техніки для слухачів, виділегованих від різних військових відділів. Побіч сього отворено курси для викладів про будівництво і ведення залізниць.

В місяцю вересні почнуть ся виклади на агрикультурнім, електротехнічнім, господарчім і індустриальнім факультетах.

Продукція нафти зростає.

ХРИСТІЯНІЯ, 27. серпня. (Роста). — З Москви пишуть: Видобування і транспорт нафти поступає значно вперше. До 1. серпня 1920 р. до-

ставлено з Баку до Астрахану поверх 57 мільйонів пудів нафти. З Астрахану перевезено Волгою на північ 6 1/2 мільйона пудів. Доставка нафти до Астрахану перевищує всякі сподіваня. До Астрахану привозять денно до 3 мільйонів пудів, а звідти вивозять на північ до 2 мільйонів пудів денно.

3 економічного життя.

З 1. січня заведуть в цілій соювітській республіці метричні міри і ваги західно-європейського зважання.

Продукція вугля в донецькому басейні досягла 23 мільйонів пудів за місяць липень с. р.

З нафтових законів в Гроснірі (на Кавказі) вивезла соювітська армія праці 4.129 вагонів нафтових продуктів в місяці червня с. р.

"Економическая Жизнь" обчислює скількість закордонних транспортів, що перевезено через Естонію від заклячення з нею мира — на 25.000 тон.

Культура пролетаріату.

В Москві відкрито школу для сліпих дітей, яка вчить їх писати і ріжних робіт. В Твері відкрито університет для робітників. Число учеників досягає трох соток. Губерніальний соювіт внасищував на сю цілі шість мільйонів рублів.

Закордонні транспорти до Росії.

За червень с. р. до Росії приставлено 66 тисяч пудів напери. За липень 90 тисяч. Одержано також електричні виробы і ріжні залізні матеріали. Покищо товари тільки "просочують ся" через естонський кордон, але можна сподівати ся, що через мир з Латвією буде побільшено вврата, через які можна буде наладити нормальний довіз із закордону.

Економічні справи.

В Михалковій під Москвою відкрито дві фабрики для виробу сукна.

З Туркестану надіють ся в найближчих тижнях великих транспортів бавовни (около пів мільйона пудів) для фабрик виробу сукна в соювітській республіці.

В Лейтані на Уралі відкрито велику фабрику димарів для залізничних машин.

Свято отворення III. Інтернаціоналу.

В день отворення III. Інтернаціоналу перед палатою гелді праці в Петрограді зорганізовано ініціативу масової акції. Відорвано "Історію робітничого руху в найважливіших моментах від 1848 року аж до нинішних часів".

Заінтересоване було так велике, що пригядало ся сій вартості 80.000 робітників. На відкритій сцені представлено буржуазну державу в виді великої золотой монети, кругом котрої бенкетує буржуазія. Відтак відбувалося повстання комунарів, які прогнали зграю бенкетуючих галапавів, відтак танці пролетарських побідносців. При кінці той епохи ініціативою боротьби комунарів з білою гвардією і розстрілі ввійшли.

Епоха царату була представлена в виді великого двоголового орла, велика постать царя Ніколи II. з короною на голові і з криком вгаюючих по вулицях козаків. Музика грала "Боже царя храни". Після того роздав ся звук Марсельзи і почав ся розвал монархії.

Обробляють землю при допомозі електричності.

"Економическая Жизнь" подає, що соювітське правительство постановило, щоби підосінь приступити до управлі в околицях Петрограда і північних губерніях при допомозі електричності.

Є проект, щоби на початок обробити 80.000 десятин землі.

Школи інженірів.

Всі висші технічні школи в Петрограді подають лісту ушчених інженірів, число котрих дійшло 1.600 осіб. Се вже поважна нова армія інжені-

ВИДАВНИЦТВО КУЛЬТУРА
Вже вийшла з друку давно помадана для українських робітників книжка в українській мові під заголовком:
КОРОТКИЙ ВИКЛАД ПОЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ
Написав А. Богданов, переклав на українську мову М. Д.
ЦІНА КНИЖКИ \$2.50
Се є одна книжка з найновіших видань в українській мові. Обіймає около 400 сторін друку великого формату. Кождий, хто лише вміє читати по українськи, повинен її сейчас замовити. Замовлення шліть на адресу:
KULTURA PUBL. CO.
414 EAST 9 ST. — — — NEW YORK, N. Y.

ПОБІДА КОМУНІСТІВ ПРИ ВИБОРАХ В СЕРБІЇ.

При виборах до громадських рад в Сербії і Македонії віднесла велику побіду комуністична партія Югославії. Переводом, в самій столиці Білгороді із загального числа голосуючих 10,439, віддано комуністичних делегатів 3,628 голосів. Загалом здобули комуністи 30 місць радних в Білгороді, наслідком чого у права містом остається в руках комуністичної партії; голова міста, який виходить з вибору, мусить бути також комуністом. Одним словом Білгород — зараз червоне місто Сербії, перуд який дрожать сербські буржуа. Також по інших містах як: Ніш, Крагуєвац, Валева, Шанца, Лесковац, Убо, Чукаріца, Лінама і т. п. здобули сербські комуністи чисельну перевагу, а тим самим здобули рішучий вплив на державну політику Югославії взагалі, а Сербії зокрема. З приводу світової побіди комуністів при виборі, відбула ся величава маніфестація в Білгороді, в якій взяли участь тисячі виборців і ціле білгородське робітництво.

Перелюк сербське правительство, побачивши побіду червоного прапора, рішило не допустити комуністів до управлі містом, і проголосило вибори негальними, незаконно переведеними і суспендувало вибраних комуністичних делегатів. Але се, не багато поможє реакційною урядом, бо весь сербський пролетаріат виступить проти його до рішучої боротьби, а тоді легко сказати, хто переможе. ("Радничке Новине" з 27. серпня.)

РУХ СЕРЕД РІЛЬНИХ РОБІТНИКІВ АНГЛІЇ.

Про рух серед рільних робітників в Англії мало що знає заграниччя. А тимчасом там чимраз більше помітне оживлене і стихійне змагане до організації. Рільні робітники в Англії лучать ся з загально-пролетарським рухом Англії: Іхня організація числить около 400.000 членів се є майже половина рільних робітників і зорганізована в "трейд-юніях", при чому слід зазначити, що в 1917 р. організація мала не більше як 100.000 членів.

Разом із зростом числа зорганізованих робітників, зростає в них соціалістична свідомість. Перед кількома роками сі робітники не думали про ніщо інше, крім висших заробітків. Нині вони вступають з домаганем соціалізації рільних господарств. Ся зміна має своє жерело в двох фактах. Першим є вступлене до великої професіональної організації. Другим є устава про продукцію пшениці, яка повстала в 1916 р. під впливом приміненя Німецькою підводних лодок у війні. Професіональні союзи утворили тоді окрему секцію для рільних робітників з сїєї причини, що багатьох таких робітників внаслідок страйку й недовдоволення приходили до міст, де побільшали робітничу армію. Завдяки уставі про продукцію пшениці, рільні робітники утворили по цілому краю комітети для контролю продукції і заробітків на рільній, а в сїх комітетах рільні робітники мали таку саму скількість представників, що й віднаємці великих маєтків. (В Англії земельні власники не заряджують самі маєтками, але винаймають.)

На кождій конференції рільних робітників чимраз більше вкорінюється ся переконане, що нема розв'язки аграрної справи, як довго земля є приватною власністю.

Рільні робітники борють ся за 48-годинний рільний тиждень, за мінімальну платню 50 шілінгів.

Треба додати, що віднаємці стоять по стороні рільних робітників і сильно виступають проти власників, що значно улегчує боротьбу робітникам а робить безвіддільним положення англійських магнатів. Коли подумати, що цілий робітничий рух Англії так міст як і сіл, плаве одним руслом, легко зрозуміти, який сильний є сей рух і які великі надії він відкриває в найближчій будучности. ("Вперед.")

Населене Підкарпатської України.

Автономічна Підкарпатська Україна від ріки Ужока, як західної границі, до жерел ріки Тиси, як східної границі, має 12.097 кв. кілометрів, а населене її після малярської статистики з 1910 р. виносить: 572.000 горожан (280.000 мужів, 292.000 жінок), в тому числі 319.000 Українців, 169.000 Малярів (в тім половина Жидів), 62.000 Німців улегчує боротьбу робітникам а робить безвіддільним положення англійських магнатів. Коли подумати, що цілий робітничий рух Англії так міст як і сіл, плаве одним руслом, легко зрозуміти, який сильний є сей рух і які великі надії він відкриває в найближчій будучности. ("Вперед.")

Тов. Винниченко, як відомо, зівстав вибраний членом Всеукраїнського Виконавчого Комітету на IV. Всеукраїнсьім З'їзді Робітничо-Селянських Рад в Харкові. З той нагоди пише "Селянська Біднота", орган Центр. Комітету Комуністичної Партії (більшевицької) України для сільського люду, в числі з 2. червня с. р., в статі "Винниченко на Україні" сїдуюче: "Тепер тов. Винниченко, як член найвишого державного органу України, протистить зараднику Петлюрі і всій його продажній сворі, що вкупі з польським панством, хоче нас роздусити — він тереть ся з нами в одних лавах проти продажного, мізерного спекулянта Петлюри, ката українського працюючого люду".

Населене Підкарпатської України від ріки Ужока, як західної границі, до жерел ріки Тиси, як східної границі, має 12.097 кв. кілометрів, а населене її після малярської статистики з 1910 р. виносить: 572.000 горожан (280.000 мужів, 292.000 жінок), в тому числі 319.000 Українців, 169.000 Малярів (в тім половина Жидів), 62.000 Німців улегчує боротьбу робітникам а робить безвіддільним положення англійських магнатів. Коли подумати, що цілий робітничий рух Англії так міст як і сіл, плаве одним руслом, легко зрозуміти, який сильний є сей рух і які великі надії він відкриває в найближчій будучности. ("Вперед.")

Автономічна Підкарпатська Україна від ріки Ужока, як західної границі, до жерел ріки Тиси, як східної границі, має 12.097 кв. кілометрів, а населене її після малярської статистики з 1910 р. виносить: 572.000 горожан (280.000 мужів, 292.000 жінок), в тому числі 319.000 Українців, 169.000 Малярів (в тім половина Жидів), 62.000 Німців улегчує боротьбу робітникам а робить безвіддільним положення англійських магнатів. Коли подумати, що цілий робітничий рух Англії так міст як і сіл, плаве одним руслом, легко зрозуміти, який сильний є сей рух і які великі надії він відкриває в найближчій будучности. ("Вперед.")

